Ч. 203 (15.014). Львів, середа 14. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Вклад Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.



## Розвязання сойму і сенату.

ПАТ повідомляє:

Дня 13. ц. м. в год. 14-ій директор бюра до спеціяльних доручень у президії ради міністрів Мечислав Лепецький доручив маршалам сойму і сенату розпорядок президента Польщі у справі розвязання законодатних палат такого змісту:

Від часу останніх виборів до законодатних палат дійшло у внутрішнім житті Польщі до суттєвих перемін, проявилась нова і знаменна ініціятива в ділянці завдань, що стоять перед суспільністю, зросло в широких масах народу зрозуміння потреби активнішої участи у праці для держави. Тому вважаю вказаним відновити склад тих палат, щоб вони могли у своїй праці виявити повніше течії, що нуртують у суспільности. Від нових законодатних палат жадатиму, щоб заняли становище у справі виборчих ординацій до сойму і сенату. У звязку з тим розвязую з нинішним днем сойм і сенат на основі ст. 13, уст. 2, т. г) конституції.

Президент Польщі:
І. Мосьціцький.

—oo—

## Військовий бунт на Совітській Україні.

НОВОБРАНЦІ НЕ ХОТЯТЬ СЛУЖИТИ У ВІЙСЬКУ ПОЗА УКРАЇНСЬКОЮ ТЕРИТОРІЄЮ.

Новобранці, що мали відїхати до гарнізонів у середущій Росії, збунтувалися на стації Ромодан (Полтавщина), виповіли послух, розброїли залізничу сторожу, уладили віче та рішили, що відбудуть військову службу лиш на Україні.

Наспів відділ ГПУ, дійшло до перестрілки — по обох боках згинуло по кілька людей. Більші частини ГПУ окружили Ромодан. (АТЕ.)

—o—

## Комуністи намагалися викликати міжнародній конфлікт.

Високий комісар еспанського Марока (що підлягає нац. урядові) ствердив у комунікаті, що вночі з 10. на 11. ц. м.

міжнародня поліція в Танжері арештувала озброєну ватагу, зложену з кільканадесятьох осіб, що намагалися вдертись до еспанського Марока. Устійнено, що вони намагались викликати міжнародній конфлікт.

Негайно після останньої промови Гітлера мали вони викликати інцидент в еспанському Мароку. На границі притримано кільканацять самоходів зі зброєю.

„Радіо Насіональ" повідомляє, що була це комуністична змова. Еспанське Мароко лежить між французьким Мароком та зневтралізованим містом Танжером, що ним управляє рада консулів середземноморських держав.

—o—

## Перелет над німецько-французьким пограниччам заборонений.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, на основі постанови міністра летунства від 20. ц. м. заборонено літакам перелітати над округою Ахену, Тріеру, над Палятинатом та над Баденом.

Колиб над тими просторами появився якийсь цивільний літак, поліційні літаки зістрілять його

## Велика Британія реорґанізує армію в Індії.

Урядовий комунікат повідомляє, що британський уряд основно зреорганізує індійську армію. Від 1. квітня 1939. р. кредити на неї збільшать з півтора на 2 міліони фунтів річно, змодернізують кілька одиниць та скріплять летунські сили новими апаратами.

Окрема комісія експертів розгляне справу на місці.

## Італійська офіційна аґенція про ролю Москви

В НІМЕЦЬКО-ЧЕСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.

Празький кореспондент аґенції Стефані обговорює протинімецькі демонстрації в Чехословаччині. Чеська преса представляє їх як вияв загрожених почувань народу, який обурений захланними уступками. Тимчасом у дипломатичних колах Праги ці демонстрації роблять прикре враження, як небезпечне заогнювання ненависти проти німців; у цьому виразно добачують руку Москви, що намагається всіми силами не допустити до заспокоєння домагань судетських німців.

—o—

## І це вже бувало.

З ПРИВОДУ ВИБОРЧОГО ОБІЖНИКА ПРЕМІЄРА СКЛАДКОВСЬКОГО.

Львів, 13. вересня 1938.

Наближаємося до стадії виборів до установ територіяльної самоуправи. В липні ц. р. ухвалено в соймі і сенаті три закони з ділянки територіяльної самоуправи: статут для міста Варшави, виборчу ординацію для міст і виборчу ординацію для виборів громадських, волосних і повітових радних. Вони мають дату 16. серпня ц. р., оголошено їх у Вістнику Законів з 29 серпня ц. р. ч. 63.

Статут міста Варшави національно нас не торкається. Зате важні для нас виборчі ординації, що ввійшли недавно в життя замість дотеперішніх виборчих реґулямінів, виданих свого часу у формі розпорядку міністра внутрішніх справ, які кожної хвилини міг він змінити. Цього на майбутнє не буде тому, що нові виборчі ординації мають форму законів, яких не може змінити міністерський розпорядок.

Загально про зміст нових виборчих ординацій писали ми вже на сторінках „Діла" з нагоди соймових дебат над ними і безпосередньо після їх ухвалення. Подрібно обговорить їх окрема брошура, що невдовзі появиться друком накладом УНДО. Тут слід тільки пригадати, що залишено в нових виборчих ординаціях основні постанови дотеперішніх виборчих реґулямінів, між ними найголовніше — посередність при виборах волосних і повітових рад, поліпшуючи лише в користь виборців техніку виборів та процедуру з виборчими рекламаціями і протестами. Та це все не суттєві справи, коли полишено державній адміністрації рішальний вплив на вислід виборів та не унормовано законом вибору провідних орґанів територіяльної самоуправи. І тут буде, як бувало, а що було, знаємо з життєвого досвіду.

Йде тепер головно про політичну сторінку, що її несуть зі собою недалекі вибори до поодиноких установ територіяльної самоуправи. А саме вислід виборів до сойму і сенату, що теж уже не за горами, залежить у великій мірі, а то й рішально при визначуванні кандидатів до соймових виборів, від деяких орґанів територіяльної самоуправи і від державної адміністрації, що ними кермує. Деякі польські опозиційні партії, передовсім найчисленніша партія — людовці, ще й досі не вирішили, чи возьмуть участь у самоуправних виборах, чи їх збойкотують. Людовці вирішать це в найближчому часі, порозумівшися передтим зі своїм начальним рабіном — В. Вітосом, до якого вибираються людовцеві провідники.

Питання — участь у самоуправних виборах чи їх бойкот — у польському селі формально ще не вирішене. А урядові теперішнього режіму, що даремне старається заволодіти польським селом, незвичайно залежить, щоб саме людовців втягнути в орбіту самоуправної політики. Рахунок такий, що раз людовці ввійдуть до установ територіяльної самоуправи і то офіціяльно у більшому числі, то возьмуть участь і у виборах до сойму і сенату навіть на основі теперішньої, бойкотованої ними виборчої ординації, маючи можливість при прихиль-

тів до сойму та їх очевидно пізніше вибрати. Ця можливість не виключена в деяких випадках і при елітарній (для вибранців) виборчій системі до сенату.

Без сумніву, для приєднання польської опозиції, у першу чергу людовців, понехати виборчі бойкотові наміри, оголошено у пресі обіжник премієра Складковського як міністра внутрішніх справ з 9. ц. м. у справі самоуправних виборів, виданий до воєводів та інших достойників цієї ранґи, до старостів і міських та волосних управ у цілій Польщі за винятком шлеського воєвідства, що має власну територіяльну самоуправу.

Змістом цього обіжника є обіцянка уряду, що недалекі вибори до установ територіяльної самоуправи будуть чисті і свобідні від натиску державної адміністрації. Бажанням уряду, як говорить обіжник, є дати повну змогу у межах самих законів свобідного, непримушеного вибору таких кандидатів, яких бажає більшість виборців. Одним словом, іде про те, щоб ніяким чином, з ніякої сторони, не фальшовано дійсної волі виборців та щоб переведення цілого виборчого акту від початку до кінця йшло тільки законно та обективно. Між іншим йде теж і про те, щоб усі виборчі оповістки: про розписання виборів, листи кандидатів, речинці голосування подавали до відома виборців в такий спосіб, щоб загал виборців залежно від про них довідався, щоб не роблено трудношів при реклямаціях та при голосуванні — врешті, щоб ретельно обчислено вислідки голосування.

Ну, кращого змістом обіжника і не слід бажати. Йде про його виконання. І це вже бувало і в Польщі і перед тим з нагоди ріжних виборів, між іншим останньо з обіжником того самого міністра восени минулого року з нагоди виборів солтисів. І чи багато на практиці з цього вийшло? Чи задержано повну законність і обективність? Чи не було натиску державної адміністрації? Про що говорять виборчі протести і скарги до Найв. Адмін. Трибуналу, соймові інтерпеляції та промови в соймі і сенаті?

Пан ґен. Складковський покликується у своєму обіжнику, що охороною чистоти виборів є карні санкції, передбачені карним кодексом у випадку їх порушення. Карний кодекс обовязує від 1. вересня 1932. р. і від того часу відбулися вже вибори і до всіх установ територіяльної самоуправи і до парляменту, а до чистоти виборів небагато причинилися цитовані в обіжнику статті 118 до 124 к. к. Тут треба ще дисциплінарної санкції в самому обіжнику, щоб кожний і то безумовно кожний, урядовець, передовсім з державної адміністрації, що матиме до діла у виборами, відповідав безпосередньо і негайно в дисциплінарній дорозі під загрозою, що негайно втратить посаду на випадок будького порушення виборчих законів — без огляду на те, чи його справою займуться прокуратура і суд, чи ні. Тільки тоді, коли надзірна влада державної політичної адміністрації потягатиме негайно і безоглядно до строгої дисциплінарної відповідальности винуватих підчинених урядовців, можнаб говорити, що чистота виборів запевнена.

Іще одна річ. Територіяльно вибори поділено на три етапи. У двох останніх місяцях цього року відбудуться вибори громадських радних тільки в центральних і східних воєвідствах, у першій половині 1939. р. такі самі вибори в західних воєвідствах, а щойно пізніше мабуть вже в другій половині 1939. р. відбудуться вибори громадських радних у південних воєвідствах, себто в Галичині. Раніше переведуть вибори на міських радних.

Таке „етапування" виборів теж не без політичного підкладу. Йде про те, щоб здобути практику для дальших етапів, між ними найтруднішого в Галичині — і то у Східній — з огляду на українців і в західній з огляду на Вітоса, де є його головна домена.

Наше становище до самоуправних виборів очевидно зовсім незалежне від такого чи іншого становища польської опозиції в тій справі. Наше громадянство мусить до них якслід приготовитися, зорганізувати усі свої сили, щоб здобути належну нам репрезентацію у всіх установах територіяльної самоуправи. Передусім мусимо приготовитися до виборів міських і громадських радних, бо від вислідку останніх при посередности виборів залежатиме склад волосних, а дальше і повітових рад, а можливо і українські незалежні кандидатури до сойму і сенату, якщоб вибори до них відбулися ще на основі дотеперішньої ординації.

Останній виборчий обіжник ґен. Складковського — як сказано — не новина. Це вже було. Йде про те, щоб його справді і то всюди виконали та щоб заповіджену чистоту виборів і обективність та законність у переведенні виборів пристосовано в цілости і без застережень теж і до українських виборців та їх кандидатів.

Д-р Степан Барán.

# Колода на шляху.

## „ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ" ПРОТИ УКРАЇНСЬКО-МОСКВОФІЛЬСЬКОГО НАБЛИЖЕННЯ.

Конкретним прикладом, доказом „во очію" на те, що деякі залишки галицького москвофільства, ховаючись перед життям за мурами кількох установ, не мають амбіції бодай з цього захисного місця, бодай у цій преважній історичній потребі причинитися до оборони рідного народу перед наступом, є стаття львівського москвофільського тижневика „Земля і Воля" з 11. вересня ц. р. п. н. „Світло і тінь дискусії". Світла в тій статті нема, зате є в ній побільше тіні, а найбільш неповажної самореклями.



Згадана стаття „Землі і Волі" має бути відповідю з москвофільського боку на першу з трьох статей І. Кедрина, що появилася в „Ділі" з 3. серпня ц. р. п .н. „Наше становище у справі мира чи війни з москвофілами", в дискусії, що — як пише „Земля і Воля" — „еслиби і не привела до ніяких конкретних наслідків в виді якогось перемиря чи порозуміння", то „есть цінним і положительним обявом в нашім загальнім життю".

З уваги на таку вступну заяву можна було надіятися, що „Земля і Воля" зацікавлена в тім щоб зі свого боку, в імени тої москвофільської групи, речником якої вона є, промощувати шлях до „перемиря чи порозуміння" між українським громадянством і москвофілами. Бо тільки під тою умовиною ціла та дискусія може бути не переливанням з пустого в порожнє, а „цінним і положительним обявом в нашім загальнім життю". Та вийшло інакше. „Земля і Воля" використала дискусію про „мир чи війну з москвофілами", щоби брехнею підшитою злобною та меґальоманською діялектикою проти українства, заслужити собі похвалу і пр... знання на сторінках „Дзєнніка Польскєго" і ... якщо поза ґрупою „Землі і Волі" не було б ... ких інших москвофілів — убити осиковий ... змагання вирівняти загально - національний фронт оборони. Дійсно: незавидна робота!

„Земля і Воля", переповідаючи по ... і критикуючи згадану статтю І. Кедрина, найдовше спиняється і найбільше насолоджується сим її уступом: „Зближення до москвофілів розуміння і відчування великої частини українського громадянства і безумовно величезної більшости української патріотичної молоді — це не національна зрада. Тут уже покутує старий український комплекс нижчости: підсвідомий страх, що не ми творимо атракційну силу для тих, до кого зближимось, і не ми його до себе притягнемо, тільки дамо себе притягнути — головою і з ногами, з серцем і з душею, — ... шими словами, що грозить свіжа хрунія..."

З наведеного уступу статті І. Кедрина ... на думку „Землі і Волі" — виходить, ... українське громадянство „вичуває, що ... ве зближення і порозуміння з москвофілами грозить якби підданням українофілів під ... ду москвофілів"; 2) „українське громадянство нібито видить, що воно з його масло... союзами творить якусь силу, а між тим ... громадянство чує підсвідомо, що воно не ... нічим притягнути до себе москвофілів ... становить для них ніякої атракційної сили ..." українська молодь „може бути і дуже ... тична, але вона іде в життя навіть без ... ційонального багажу, який має частина ... українофільського громадянства, вийшовши з категорії б. русских".

Даємо аж так багато місця небилицям „Землі і Волі" про „страх" українського громадянства опинитися під командою москвофілів, про недостачу атракційности українства для москвофілів і „національний багаж" молодих москвофілів едино тому, щоб доказати, що москвофіли з „Землі і Волі" затратили вже дороге чуття дійсности. Бо коли пригадати, що ціла вся дискусія, ведена на сторінках „Діла", мала на меті саме найти платформу зближення між українським громадянством і москвофільською групою, хочби тільки для конкретної ... оборони рідної землі й народу, — то твердження „Землі і Волі" про „страх" українського громадянства перед таким зближенням ...

# Стан переговорів між чехословацькою владою і судето-німецькою партією.

**Прага, 9. IX. 1938.**

В минулу середу (7. IX) голова ради міністрів д-р М. Годжа офіційно, іменем влади доручив судето-німецькій партії урядовий проект розвязання національної проблеми в Ч. С. Р. Проект містить девять точок: 1. Пропорційність урядництва згідно з відношенням окремих національностей. Кількість німецького урядництва має бути збільшена на 22%. 2. Льокалізація урядництва згідно з засадою, що в німецькім краю прийматимуть урядовців німців, у чеськім чехів. 3. Пропорційність у буджеті. 4. Допомогова акція для країв, пошкодованих економічною кризою. 5. Мовний закон на основі мовної рівноправности. 6. Компроміс у справах місцевої поліції. 7. Організація німецьких секцій у центральних урядах. 8. Охорона національних прав окремими розпорядками. 9. Організація жуп.

Перша і друга точка урядового проекту — не новина. В четвертій точці йде мова про державну позичку в сумі 700 міл. кч. на поліпшення економічного стану погранич'я, найбільш пошкодованого економічною кризою. Щож торкається організації жуп, то це не будуть, як писалося в деякій закордонній пресі, кантони. Кантон — держава, а жупа — самоврядна організація. В дальших точках урядового проекту говориться про те, що кожну національність скрізь, і в жупах, охоронятиме закон.

Уповноважені судето-німецької партії посли д-р Роше й Кундт визнали цей проект за основу для переговорів і зявились у голови ради міністрів того самого дня для переговорів.

Але в тому часі, коли у Празі голова влади вів переговори з представниками судето-німецької партії, в Мор. Остраві відбувалися події, що причинилися до перервання переговорів. Перед окружним судом у Мор. Остраві зібралося до 300 душ членів судето-німецької партії, які домагалися звільнення кількох політичних вязнів. Підчас коли поліція розганяла демонстрантів, чинно зневажено посла судето-німецької партії д-ра Мея.

Діставши відомости про події в Мор. Остраві, представники судето-німецької партії заявилися увечорі того самого дня у голови ради міністрів і заявили, що судето-німецька партія припиняє розмови з владою аж до часу ліквідації інциденту в Мор. Остраві. Голова влади заявив уповноваженим, що видасть відповідний розпорядок про докладний розслід цього інциденту та що винуваті будуть покарані. Внаслідок урядового розсліду інциденту засуспендовано в Мор. Остраві поліційного урядовця і кількох поліціянтів.

М.О-вич.

—оо—

зушанням над правдою, є меґальоманією, яку може з успіхом лікувати не публіцистика, а хіба медицина. Страх перед зближенням може бути хіба по боці москвофільської ґрупки з „Землі і Волі", яка тремтить не так за „засади" і не за „національний баґаж", якого вона не мала і не має, а за посади в тих кількох установах, які ій з ласки „свише" ще залишилися. Чи українство — як вислів і наслідок природного, орґанічного розвитку нації — є атракційною силою для розумніших з москвофілів, про це говорить саме життя. З великої колись і впливової москвофільської партії залишились тепер безталанні, жалюгідні недобитки. За останніх 20—30 літ все, що не хотіло загубити звязку з рідним ґрунтом і народом, що було чесне з самим собою, що репрезентувало собою інтелект і характер, що мало хребет і мозок, перейшло до українства або до нього наблизилося. Москвофілами безтолкового ґатунку залишилася ґрупка людей, яка, як це видно зі статті „Землі і Волі", свою чисельну та інтелектуальну нездарність намагається заслонювати неправдою і меґальоманією.

Хіба тільки в уяві „Землі і Волі" боїться москвофільського „ідейного" засилля також українська молодь. Іронічні завваги ред. Кедрина про недостачу віри у власну силу, коли українська молодь готова добачувати в українсько-москвофільськім наближенні свіжу „хруніяду"— „Земля і Воля" переробляє на власне копито й коментує на свій лад. Мовляв — пише „Земля і Воля" — якщоб „українофільська молодь уміла зблизитись щиро, по товариськи, з рускою молоддю і познакомитися бодай з тими малими рускими культурними цінностями, які хоронить у себе „мізерне галицьке москвофільство", то напевно та молодь не стала би ворогом рускої культури".

Дискусія на тему вартости руської культури може бути цінна і корисна, але вона тут ніпричому. Бо „русска культура" у її галицько-москвофільськім виданні є плаґіятом російської культури. В літературних чи історичних оглядах, в лексиконах усього світу ви не найдете поважнішого розділу про ту культуру, якою москвофільська молодь малаб — на думку „Землі і Волі" — узяти в ідейний полон українську молодь. Те, що „мізерне галицьке москвофільство" типу „Землі і Волі" хоче презентувати, як „русску культуру", є далеким, неповажним, формою і змістом наівним відгомоном справжньої російської культури. Останній моґіканин, що міг називати себе репрезентантом російщини на нашому українському ґрунті, дійсно інтелігентна і дійсно глибока індивідуальність, пок. д-р Маріян Глушкевич, по війні нав'язав свою діяльність, а в останніх роках свого життя звязав її цілковито з рідним українським ґрунтом і своїм прикладом вказав, що наближення ідейних москвофілів до українства, як природної основної сили народу, є — хочаб „Землі і Волі" це не подобалося — неминуче і — в сучасних обставинах — конечне.

Коли І. Кедрин у своїй статті пробує перед українською молоддю виправдати потребу українсько-москвофільського наближення й ужив для цього іронічних заввaг про „атракційну силу" та „свіжу хруніяду", то він мав на увазі неґативну поставу цієї молоді до всякої дискусії з москвофілами, як з ґрупою, що заперечує саме існування української нації і якої чисельна й культурна сила — на думку української молоді, — не виправдує, щоб її трактувати як рівновартного та рівнорядного політичного партнера.

Це розуміє та відчуває „Земля і Воля" сама, силкуючись додати собі важности та рекламуючи себе як „представника руского обединительного напрямку, що не хоче лучитися з тими силами, що желають знищення руской національной державы". Якої це держави? Де вона? СССР? Бо іншої покищо нема і коли вона буде — Бог один знає. „Земля і Воля" хіба не впала з місяця і хіба бачить та розуміє, як воно тепер дійсно є. Роля Івана Калити для людей, що не спосібні дійти до зрозуміння та свідомости потреби боронити бодай той клаптик землі, який їх годує і по якому вони ходять — це манячтво та донкішотерія, а не спрямування зору „на дальшу будучність". Таким „національним баґажем" — сміх людям казати — не полонити „Землі і Волі" української молоді, не захистили їй „руской національной державы", чи „Злучених Держав Східної Европи". Така ґрупа, як ґрупа „Землі і Волі", буде сторчати як колода на шляху розвитку українського народу, як невласновільний навіть таран, що має розбивати навіть спроби єднання для оборони землі й народу, якби той нарід і не називати.

Ми добре знаємо, що між москвофілами є ще інші люди і з іншими поглядами на нашу життєву дійсність, ніж ґрупка „Землі і Волі". З огляду на них, в інтересі загально-національної справи, часто навіть проти погляду деяких кол українського громадянства, даємо місце дискусії про українсько-москвофільське зближення й замирення. І ми певні, що таке наближення скорше чи пізніше стане дійсністю, бо цього вимагає історична конечність.

——o——

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

# Наукова діяльність акад. Смаль-Стоцького.

(Продовження).

Правопис, який пок. професор проводить у своїй граматиці, прийняла, після деякої боротьби, вся українська преса. Десять років після появи першого видання граматики, як і сподівався її автор, він запанував загально в українських виданнях. Правда, дещо довелося змінити (головно у відділі чужих слів, церк.-слав. наросток у іменах власних -ій, -ія, -іє й ин.) вже таки в дальших виданнях, але ж так узагалі цим правописом надруковане й останнє видання граматики, його вживає він і у своїй великій німецькій граматиці, надрукованій у Відні, і в меншій, що вийшла (1912) у гешенівській науково-популярній бібліотеці в Німеччині (Sammlung Göschen), і в німецько-українських розмовах із тієї самої бібліотеки, і в читанці, і боронить її в окремих статтях, що появилися по війні, у звязку з реформою українського правопису, яку перевів уряд У.С.С.Р. 1927-1929. р. (пор. „Україна", Київ 1930; замітки його до видання М. Рудницького „Правопис і літературна мова", Львів, 1930). Нажаль, той правопис, трохи зреформований Науковим Товариством ім. Шевченка у Львові і принятий у його виданнях і в нас і після 1905 р. в деяких виданнях на Наддніпрянщині — перемогла т. зв. „грінченківська", себто правопис, якого вживав у „Словарі української мови" Б. Грінченко — перемогла в нас скрізь і дуже справедливі і для нашої мови прикметні правописні закони, що їх



уважував усе проф. Стоцький, залишилися в нас тепер невикористаними. І це — на велику шкоду і для самої мови (для т. зв. ортоепії) і для школи.

Справа в тому, що проф. Стоцький у своїх граматиках і у правописі виходив із будови української мови, як самостійної одиниці серед славянських мов, і хоч закони історії мови грають у його працях велику ролю, він у першій мірі — синхроніст, цікавиться сучасним станом української мови. Це видко з того великого матеріялу, що він його призбирав для своїх граматик, головно для наукової граматики з 1913. р. З цього погляду проф. Стоцького можна вважати за предтечу української фонольоґії, методи, яка розсліджує закони мови з погляду її будови та функцій поодиноких мовних явищ. Бож хоч у поясненнях поодиноких явищ у ділянці звучні й відміни він іде то шляхом історизму, то підносить вагу анальоґії — всеж видко, що він силкується трактувати укра-

# Як реалізують на Буковині декрет про національні меншини.

Чернівці, 12. вересня 1938.

Відомий румунський декрет-закон про національні меншини, особливо про меншинне шкільництво, мусів викликати чимале враження за кордоном. Його — як це тепер вже наглядно видно — на те й видали, щоб заграниця аж ахнула, як то національним меншинам у Румунії добре. Ми-ж відразу знали, що українцям Буковини й Басарабії цей декрет не принесе ніякої користи. Те, що сталося пізніше, підтверджує наші догадки на сто відсотків.

Згаданий декрет вийшов на чотирнацять днів перед початком шкільного року. За той короткий час батьки мали заявитися у справі мови навчання у школі, до якої ходять їх діти. У нас доволений одним один часопис „Час". Всі культурно-освітні осередки в краю, при допомозі яких можна булоб повести відповідну акцію, знищені. „Час" помістив у вівторок 6-го вересня зразок заяви у справі мови навчання. Видрукувано тисячі примірників. Цей самий зразок помістив „Час" удруге в числі з пятниці, та влада сконфіскувала цей зразок і читачі не знали навіть, що цей зразок був надрукований вдруге і сконфіскований, бо заборонено лишати в часописі білі плями. Не було іншої ради, як вирушити на села, та роздати всюди формуляри заяв.

Ми не покладали надій на те, що румуни повернуть нам наше шкільництво, але треба було використати нагоду і зацікавити народ. Тому черновецька українська інтелігенція розїхалася по селах з формулярами заяв. Влада відповіла масовими арештами. Між іншими в четвер жандармерія арештувала в м. Силетині інж. Олега Турушенка, а в с. Бродині п. Степана Тимчука. Всіх арештованих гонять з найдальших околиць пішки до военного суду в Чернівцях. У вязниці военного суду жахливі відносини. Арештовані сплять на голій долівці у келіях повних щурів, блощиць та вошей. Про поведінку старшин жандармерії та слідчих судів нема що й говорити.

Так реалізують у нас декрет про національні меншини, що наробив тільки шуму за кордоном.

До характеристики тих умовин, в яких живуть українці на Буковині, наведу ще ось-який факт: Военний суд засудив 27-літнього черця хрещатського монастиря (над Дністром, напроти Заліщик) Петра Германа на 6 місяців вязниці та 10.000 лей гривни за те, що в місті Заставні читав над покійником церковно-славянську псалтирю. При цьому були люди, значить: „українська пропаганда".

Дм. Хмара

інську мову як систему, а деякі пояснення, н. пр., українського наказового способу наскрізь фонольогічні, справа дуже цікава, бо, дійсно, цієї форми иншим способом пояснити не можна, тільки — структуральними законами української мови.

Та з цього не виходить, щоб його не цікавила і с т о р і я мови. Навпаки: німецька граматика, і віденська, і видання Ґешена — трактована і з історичного становища. Для проф. Стоцького все важна була ця справа, його все займало, як українська мова повстала й як розвинулася.

Німецька граматика проф. Стоцького, яку українська критика приняла як „монументальну книжку“ (див. статтю В. Щурата в „Ділі“ 1913. р.), викликала цілу низку критичних статтей фільольоґів-чужинців (Шахматов, Мее, Лер-Сплавінський, Карський і т. д.). Критика ця підносить велику вартість твору в першій його частині, у т. зв. дескриптивній, де проф. подає образ української мови у звучні, відміні, словотворі та складні (н. пр., Мее), хоч і не годиться з усіма історичними висновками, н. пр., у звучні (Лер-Сплавінський) — але ж цілком неґативно ставиться до теоретичних висновків обох авторів (проф. Стоцького і Ґартнера) щодо становища української мови в сімї славянських мов. Рямці часописної статті не дозволяють на те, щоб докладніше над цією справою розводитися. Скажемо коротко, що граматика з 1913. р. виразно проводить цілком инший погляд у цій справі, ніж приймало від 60. рр. XIX. ст. мовознавство. Висказаний колись погляд Потебні, що східньо-славянські мови (в ґеоґрафічному розумінні) мали колись спільну прамову, т. зв. праруську мову, з якої згодом (коло XII—XIII ст.) витворилися українська, білоруська й московська мова, той погляд підхопили російські вчені й утворили дуже штудерну теорію про повстання української мови. На основі цієї теорії, з колишньої праславянської мови повитворювалися окремі групи славянських мов: західня, південна і східня, але ж коли сучасні західньо- й південно-славянські (крім — словінської) мови повитворювалися безпосередно з відповідних говорів праславянщини, то українська мова проходила ще добу т. зв. праруської мови, і це наче має доказати велика кількість спільних мовних ознак, що характеризують усі три східньо-славянські мови. Проф. Стоцький у своїй граматиці зводить докупи всі мовні ознаки, що їх українська мова має спільні з усіма славянськими мовами, й доходить до висновку, що українська мова більше зближена до південно-славянських мов, ніж до московської, він відкидає поділ славянських мов на групи й доказує, що українська мова витворилася безпосередно з праславянської мови, як усі инші славянські мови. За таке становище проф. Стоцького в цій справі поборюють його й досі — хоч ціла низка його статтей у цій справі, друкованих після війни в різних журналах, українських і неукраїнських (пор. критику діялектольоґічних праць В. Ганцова, „Slavia“, 1924; „Розвиток поглядів про семю словянських мов і їх взаїмне споріднення“, Записки НТШ, т. 141—143, Львів, 1925, 2. вид. окремою книжкою, Прага 1927; „Східні Словяни“, Україна, 1926; Про „тверді“ і „мягкі“ голосівки, Slavia, 1929; про східно-славянську прамову, Записки НТШ, т. 155, Львів, 1936 і т. д.), доказує, на яких непевних ногах побудована ціла теорія про т. зв. праруську мову, і що дальші студії над будовою української мови та докладна аналіза старих памяток доведуть її до повного краху. Поки-що вона ще за інерцією тримається. Підтримує її, н. пр., сильно офіціяльна польська наука на деяких університетах, хоч визначні польські вчені, такі, як Шобер, Слонський, Мілевський і т. д. не то, що її закинули, але й поборюють. Те саме треба сказати про більшість українських лінґвістів чи в нас, чи на Наддніпрянщині. Нажаль, нова політика московського большевицького уряду на мовному фронті припинила діяльність українських мовознавців у тій справі (Тимченко, Синявський, Курилова, Німчинов і ин.) — тепер там у мовознавстві панує всевладно яфетольоґічна теорія Марра...

Нам здається, що з погляду цілої системи мови української й сербської, з погляду структури обох мов споріднення між ними не ближче, ніж н. пр., иншої якої славянської мови, що сусідує з українською. Правда, з погляду історичної фонетики ці мови виявляють між собою багато спільного. Але ж дуже вже різнить їх наголос, сучасний стан звучні (довгі й короткі голосівки в сербській мові), та ще дуже відбігають одна від одної відміною, яка знову зближує українську мову з московською, як зближують українську мову з польською закони словотвору. Своїм ґеоґрафічним положенням українська мова займає осередне становище між усіма славянськими мовами, виявляючи все якусь кількість спільних рис із кожною з них. Більша чи менша кількість спільних рис, в и х о п л е н и х і з с и с т е м и м о в и, не доказує більшого, чи меншого споріднення. Автім, як виявили новіші студії слявістів, і як це у своїх працях доказує проф. Стоцький, число рис, спільних для української й московської мови, і то в ділянці звучні, можна звести до — т р ь о х, бо всі инші, які звичайно для своїх доказів про існування праруської доби подають прихильники цієї теорії, мають і инші славянські мови. І взагалі для таких справ важко установити якийсь к р и т е р і й, що рішав би про ближчу чи дальшу спорідненість між мовами. Чому, н. пр., твердість приголосівок перед е. и (і) (небо, нива), яку виявляє українська мова нарівні з південнославянськими, вважати за менше важний критерій, ніж, н. пр., повноголос (борода, стережу), який іще до того в українській мові зовсім инакше розвинувся, ніж у московській, або які инші звукові явища, спільні українській і московській мові?

Так дивлячись на українську мову, що від віків розвивалася с а м о с т і й н о, вийшовши з праславянської мови, нарівні з иншими славянськими мовами, проф. Стоцький у короткому нарисі („Українська мова, її початки, розвиток і характер, її прикмети“, Львів, 1933) подав історію цієї мови, що в головних основах відбігає від подібних спроб инших учених, н. пр., Кримського, Шахматова, Кульбакіна, Бузука й ин. Такий самий коротенький огляд дав він і в Українській Енциклопедії (III. т., ст. 563—571).

Треба зазначити, що ці погляди проф. Стоцького на повстання української мови мають для науки дуже велику вагу. Вони збігаються з поглядами археольоґії, антропольоґії, етнографії й инших наук, які доказують, що розвиток українського народу йшов цілком самостійним шляхом, що ніякої спільноти з повстанням і розвитком московського народу не було, що на т. зв. праруську добу, за джерелами, н е б у л о н а в і т ь ч а с у

## Що писало „Діло“ 50 років тому.

Пятниця, 14 (2) вересня 1888.

### „Я ЗА РУСЬКУ СПРАВУ СПОКІЙНИЙ“.

Мотивуючи свій внесок у справі зміни соймового регуляміну в тому напрямі, щоб маршалок сойму при відкриванню і замиканню соймової сесії промовляв також по українськи, посол Романчук між иншим сказав:

„Не бійтеся, мої панове, як це бачу у декого, що я видвигну тут зараз руську справу: я за руську справу спокійний, не видвигнемо ми її тут, то видвигнуть її інші фактори, сильніші від нас і на ще важнішому місці — а тільки мимоходом не можу не висказати жалю, що видвигнення руської справи для вас, мої панове, таке немиле. Але я звик лише конкретні внески ставити і кожної видвигненої справи торкатися по змозі в її тісних межах. А тепер ще тим менше маю потребу висувати аж цілу руську справу, що мій внесок занадто дрібний на те і не хочу ані уживати великих слів до дрібних річей, ані, як то кажуть, з гармат на воробці стріляти“.

### АБІСИНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У ЦАРЯ.

„З Петербурга повідомляють, що цар перед виїздом до південної Росії приймав абісинську депутацію, котра, як відомо, приїхала була на ювилейне торжество до Києва і мала потім розвідатись, що сталося з якимсь хрестом, який неґус свого часу був подарував цареві Олександрові II. Цар був би не прийняв цих делеґатів, якби не те, що довідався, що неґус загрозив делеґатам карою смерти, як вони не будуть на авдієнції у царя і не розвідають про згаданий хрест. Але цар не приймав їх офіціяльно як делеґатів неґуса тільки в приватному характері і тому ця авдієнція не має політичного значіння. Цар доручив делеґатам, щоб вони запевнили неґуса про його прихильність для нього і подякували йому за хрест, який віднайшовся в Ліваді!“.

### МАЛЮЮТЬ ЛЬВІВ.

„Міська рада у Львові ухвалила на своєму вчорашньому засіданні, що на будуче домів не можна білити вапном зверха, бо біла краска разить очі; замість цього мають малювати мури домів краскою, що нешкідлива для ока і відповідає естетичним вимогам. На внесок радного Демета ухвалили видати розпорядок, щоб у сінях кожної камениці був вивішений докладний спис усіх льокаторів“.



ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ. 13

# Швестка.

(Докінчення).

Шльома прийшов складати звіт зі своєї „підписової“ акції. Він зібрав лише 12 підписів, а почав з того, що висловив здогад, чи у пана капітана не відкрилася на нозі рана з часу війни?

Коли Швестка довідався про 12 підписів, в тому числі 7 жидівських, то гнів його обернувся не на Шльому, а на прокляту українку — ірредентку Параску, яка явно веде протидержавну акцію, а ще й державний хліб жує

Помста!

Насамперед треба написати листа Одстрчилові і то докладно. Вилив у ньому ввесь біль і всю свою злість. „Любий друже, так і так. Школу булиб напевно заложили, якби не вчителька українського „направленія“. Вона сіє тут іреденту і проти мене і проти всього чеськословенського народа... Вредітельскій елемент, як казали в Сибіру. Отже вже виготовлене відповідне донесення до Шкільного Реферату в Ужгороді, щоб її негайно суспендував, або в крайнім випадку звідси кудись переніс. А дисциплінарне слідство я дуже скоро і рішуче провів би...“

Лист пійшов. „Донесеніє“ за два дні було готове. Підписало його 7 граждан на чолі з Шльомою; затвердив підписи нотар, прийшли печатки установ. Вигляд був дійсно грізний.

Коли цей дорогоцінний аркуш зложений вчетверо вже лежав у кишені Швестки, він знов відчув рівновагу, і кісточка вже менше його боліла.

„Чекай, ти ще згадаєш мене, гордая красавица... Ти ще не раз заплачеш і подумаєш: ах, чому я до нього не була ласкавіша, ах чому...“

Швестці від серця відлягло й знов у голову вскочила думка — спробувати з Параскою ще раз. Післав їй чвертку паперу, на якому стояло чорним по білому: „Многоуважаемая баришня! Имѣючи к Вам большое расположеніе, удалось мнѣ раскрыть на Вас донѣсѣніе, которое донесѣніе нѣкоторыя граждане на Вас доносят в Ужгород, чтобы Вас от сюда перенесли. Еслибы Вы ко мнѣ проявили чувство и открыли вход в Ваше сердечко... к которому я нашол бы золотой ключик... то я донесѣніе знчтожил бы... В ожиданіи гарячаго отвѣта... Карел Швестка, с. р., нотарь“.

На відповідь не мусів довго чекати. Той самий хлопець за пів години приніс йому лист і черевик. „З Вашого листа я бачу, що Ви думаєте вернутися до свого дійсного фаху — шевцювання, а тому прошу мені полатати цей черевик і написати, скільки буде коштувати“.

Це був такий удар, що Швестка зразу цілком отуманів. Перед ним на столі стояв черевик і нахабно сміявся. Не памятаючи себе, він кинув черевиком на підлогу і ходив по ньому, притупував, плюнув на нього. Зараз сів на ровер і поїхав на пошту особисто переслати донос на Параску. Але там на нього чекав лист експрес.

Швестка розірвав коперту. Одстрчил пише: „Ти, Швестко, завжди був дурак, а тепер ти потрійний дурак. Чого ти вчепився до вчительки, не знаючи, кого вона має в Ужгороді? Та-ж її вуйко — це д-р Покотило, а він має в Празі такі плечі, що ти можеш за два дні опинитися на вулиці, але без нічого. Тут уже його жінка, що була в Закаблуках, всім, кому треба, розповіла про твій спів і взагалі про твою працю. Отже, чимскорше подавай прохання, щоб перенесли тебе... Я не хотів би нічого мати з таким дурнем, як ти, але якось школа...“ Швестка мусів піти з управителем школи до Шльоми на прощання. Після надміру вина й пива, той зерний русин гримнув Швестку по плечах так якби сам мав в Ужгороді плечі. І протягнув: Ех, ти клапоушку... хе-хе-хе!..

Але цей удар прийняв Швестка як щось належне і навіть з управителем попрощався

# Правнича сторінка.



## Перед виборами до міських рад.

II.*)

### ЗГОЛОШЕННЯ КАНДИДАТІВ І ЛИСТ КАНДИДАТІВ.

**Найпізніше 20-го** (в містах, що мають 15.000 мешканців), 26. (в містах, що мають пон. 15.000 до 60.000 мешканців) і **32-го дня** (в містах з понад 60.000 населення) **від розписання виборів, виборці мають право зголошувати до головної виборчої комісії: 1) кандидатів** в округах з 1. і 2 мандатами; 2) **листу кандидатів** в округах з 3. і більше мандатами. Кандидати повинні мати право вибиральности в якійнебудь виборчій окрузі. **Кандидувати можна лише в одній окрузі. У трьох і більше мандатових округах можна кандидувати лише з одної листи.** Якщо того самого кандидата поміщено на кількох листах — правильно зголошеним є на цій листі, до якої долучена його згода з найпізнішою датою. При зголошенні кандидатів або листи кандидатів слід подати: число виборчої округи, імя, прізвище, вік, звання і докладну адресу кожного кандидата. До зголошення кандидатів чи листи кандидатів слід долучити заяву кожного кандидата з датою і власноручним його підписом, що згоджується на зголошення його кандидатури в дотичній виборчій окрузі і що має право вибиральности. При зголошенні кандидатів чи лист кандидатів слід подати кількість прізвищ кандидатів, що відповідатиме подвійній кількости мандатів з дотичної виборчої округи. **Кожне зголошення і кожну листу кандидатів повинно підписати власноручно найменше 25 — 50 — 75 — у Львові 100 виборців,** вписаних до спису виборців округи. Кожний виборець може підписати лише одно зголошення або одну листу, подаючи місце свого замешкання. Зголошення або листу може підписати теж і той виборець, якого вписано до спису виборців щойно на основі рекламації. На випадок підписання двох або більше зголошень чи лист важний є лише підпис на найдавнішім зголошенні або листі. **Смерть виборця або втрата права вибору не спричиняє неважности ранішого підпису.** По вкладенні зголошення кандидатів або листи кандидатів не можна вписувати нових кандидатів під загрозою неважности вписаної кандидатури. Якщо виборець відкличе свій підпис — це не має жадного правного наслідку. Ті, що вносять зголошення або листу, можуть визначити з-поміж себе повновласника, який має право порозуміватися з виборчою комісією. Якщо не визначено спеціяльного повновласника — ним є виборець підписаний на першім місці зголошення або листи. Предсідник головної виборчої комісії видає посвідку на домагання повновласника. Листа кандидатів дістає чергове число залежно від її зголошення.

Головна виборча комісія розглядає, чи правильно зголошено кандидатів чи листу кандидатів. Предсідник головної виборчої комісії може завізвати безпосередньо або через повновласника кожного виборця, який підписав зголошення чи листу і провірити власноручність його підпису. Предс. може теж уневажнити підпис виборця, який не ставився на його візвання в речинці, не коротшім від три дні. Далі представник може завізвати кандидата, щоби провірити, чи він володіє польською мовою словом і в письмі. Головна виборча комісія може скреслити кандидата, який не зголоситься в означенім речинці, не коротшім від три дні, до предсідника. Достаточним доказом володіння польською мовою є ствердження факту, що кандидат ходив найменше три роки до народньої або іншої рівнорядної або вищої школи, де польська мова була викладовою або наука польської мови була обовязкова. Якщо нема такого доказу, міриломом знання польської мови є кілька речень по польськи вписаних у присутности предсідника, при чому ні характер письма, ні граматичні чи ортографічні помилки не можуть впливати на оцінку володіння мовою.

Головна виборча комісія скреслить кандидата: 1) — якщо нема його заяви; 2) — якщо поміщено його на кількох листах, а його заяви мають однакову дату; 3) — якщо його вписано по вкладенні зголошення або листи. Якщо ствердить інші недостачі або помилки, що можуть спричинити неважність зголошення або листи, або неважність поодиноких кандидатів — головна виборча комісія візве повновласника найпізніше 26-32-41 дня по розписанні виборів, щоб усунено ці недостачі чи помилки, при чому може звернути зголошення або листу й обовязана вичислити ці недостачі чи помилки. Якщо повновласник не усуне вказаних недостач чи помилок найпізніше 29-35-44 дня по розписанні виборів головна виборча комісія ствердить неважність зголошення кандидатів чи цілої листи в голосуванні. Ладу підчас голосування бе датур, що до яких ствердила недостачі і помилки. Про свої рішення комісія повідомить повновласників.

*) Гл. „Діло" ч. 201.

### ОГОЛОШЕННЯ КАНДИДАТУР І РЕЧИНЕЦЬ ГОЛОСУВАННЯ.

Не пізніше ніж 3-5-7 дня перед днем голосування головна виборча комісія оголосить плякатами:

1) У трьох і більше мандатових округах важні листи кандидатів, в одно- і двомандатових округах важні кандидатури — з поданням імен і прізвищ кандидатів, їх віку, звання та адреси замешкання;

2) день і час голосування;

3) льокалі, в яких відбувається голосування;

4) **зміст відповідних постанов закону про те,** що у дні голосування не вільно виголошувати промов, роздавати летючок ні в інший спосіб агітувати в льокалі і поза льокалем у промірі 100 метрів; що виборець голосує особисто та які картки є неважні до голосування.

### ГОЛОСУВАННЯ.

Голосування відбувається в льокалях районових виборчих комісій безперервно від год. 9-ої до 21-ої, хіба, що всі виборці віддали швидше свої голоси. Підчас провірки виборчої урни, голосування та устійнення його висліду можуть бути присутні мужі довіря, або їх заступники, яких зголосять заступники по одним для кожної комісії. В дні голосування не вільно входити до льокалю особам, які не беруть участи в голосуванні. Ладу підчас голосування береже предсідник виборчої комісії і з тією метою може видавати відповідні доручення.

**Виборець голосує особисто, передаючи предсідникові білу картку з прізвищами кандидатів в остемпльованій коперті, яку предсідник вкидає до замкненої урни.**

Голосування не вільно переривати хіба з приводу стихійних нещасть і то до чергового дня. В такому випадку виборча комісія опечатує акти та виборчу урну і віддає їх предсідникові до переховання під його особистою відвідальністю. Перед новим голосуванням комісія провірить чи печатки ненарушені. **В одно і двомандатових округах виборець може голосувати лише на одного зі зголошених в дотичній окрузі кандидатів на радного і на одного кандидата на заступника радного. У три- і більше мандатових округах виборець** має стільки голосів, кілько радних вибирають у виборчій окрузі з тим, що може віддати свої голоси на менше число кандидатів на радних. **На одного кандидата виборець може віддати лише один голос.**

### НЕВАЖНІ КАРТКИ ДО ГОЛОСУВАННЯ.

Неважність картки до голосування стверджує виборча комісія, перед якою відбулося голосування: **Неважні є картки до голосування:** 1) вложені до неостемпльованої коперти або вкинені до урни без коперт; 2) кольору іншого ніж білий; 3) не виповнені або зовсім нечиткі. З кількa найдених у коперті правильно виповнених та однакового змісту карток до голосування виборча комісія признає важною лиш одну картку; якщо в коперті знайдено 2 або більше карток ріжного змісту — виборча комісія уневажнює всі картки.

### ВИСЛІД ГОЛОСУВАННЯ.

По закінченні голосування виборчі комісії, перед якими відбулося голосування, переводять обчислення голосів і пересилають протоколярний вислід з виборчими актами окружній виборчій комісії, що устійнює, які кандидати вибрані **міськими радними.**

**В одномандатових округах вибраним є той кандидат, який дістав найбільше число голосів, а що найменше 1/4 всіх важних голосів.** На випадок рівности голосів — рішає жереб, що його витягає предсідник. **У двомандатових округах вибраними є ті кандидати, які дістали найбільшу кількість голосів, а щонайменше по 1/8 всіх важних голосів.** На випадок рівности голосів рішає жереб. **Якщо не всі мандати в окрузі обсаджені — тоді відбувається тісніше голосування,** при чому виборча комісія скреслює кандидатури, що дістали найменшу кількість голосів.

**У три- і більше мандатових округах виборча комісія ділить мандати між листи кандидатів так, що загальну кількість важних голосів на дотичну листу ділить почерзі через 1, 2, 3 і т. д. аж доки не дістане стільки найбільше по черзі чисел, кілько є мандатів в окрузі до поділу.** Якщо листа не дістала ніодного мандату, а число голосів перевищає половину спільної виборчої квоти для цілої округи, **тоді такий кандидат дістає мандат радного, що припадає іншій листі.** У три і більше мандатних округах заступниками радних є ті кандидати з дотичної листи, які дістали найбільшу кількість голосів з черги по кандидатах на радних.

### ВИБОРИ БЕЗ ГОЛОСУВАННЯ.

**Якщо в одно- або двомандатовій окрузі є лише одно зголошення кандидатів — голосування не відбудеться; радними є кандидати, поміщені по черзі на початку зголошення, а заступниками є чергові кандидати. Якщо у три- і більше мандатовій окрузі зголошено лише одну листу кандидатів, голосування не відбудеться; радними є кандидати, поміщені на початку листи в числі,** що відповідає кількости мандатів в окрузі; заступниками радних є **чергові кандидати з тієї самої листи.**



### ОГОЛОШЕННЯ ВИСЛІДУ ВИБОРІВ.

По устійненні висліду виборів окружна виборча комісія зладжує виборчий протокол, що між іншим подає: 1) число мандатів, що припали на поодинокі листи; 2) імена, прізвища, вік і місце замешкання радних та їх заступників. Виборчий протокол з актами пересилає головній виборчій комісії, що оголошує висліди виборів не пізніше ніж 10 днів по голосуванні. Якщо одного кандидата вибрано у двох або більше виборчих округах — головна виборча комісія уневажнить його вибір у всіх округах.

### ПРОТЕСТИ Й УНЕВАЖНЕННЯ ВИБОРІВ.

Вибори є неважні, якщо: 1) стверджено провини проти голосування в публичних справах і вони могли мати вплив на вислід виборів; 2) вибори переведено незгідно з постановами закону. Про неважність виборів рішає адміністраційна влада, що розписує вибори, з власного почину (з уряду) або внаслідок протесту. Протест проти виборів з домаганням їх уневажнення в цілости або теж вибору поодинокого радного має право внести до 7 днів по оголошенні висліду виборів що найменше таке число виборців, які уповажнені зголосити кандидатів або листу кандидатів. Про неважність виборів рішає повітовий староста при співучасти повітового виділу з рішальним голосом, а воєвода при співучасти воєвідського виділу з рішальним голосом.

Якщо підчас каденції число радних зменшиться на 1/4 і нема вже заступників радних адміністраційна влада може розписати доповняльні вибори. Обовязана розписати вибори, якщо число радних більше ніж 1/4. Кошти виборів покриває місто.

# Сторінка без політики.

## Надто добре алібі зрадило вбивника.

У військовому ґарнізоні в Ню Джерзі (Злучені Держави) згинув без вістки десятник Кемп, якого всі дуже любили. За десятником шукали три місяці, одначе ніде не могли його віднайти.

Військова влада здогадувалася, що десятник покинув Ню Джерсі унаслідок якихсь таємничих причин, здезертирував із війська та втік закордон. Військова жандармерія й тамошня поліція просто губилася у здогадах і вкінці, коли слідство не давало ніяких вислідів, його припинили.

Недавно, діти, що бавилися в лісі недалеко Ню Джерсі, знайшли у скельній щілині труп присипаного невеликою верствою землі та зогнилим листям. Труп, одягнений у військовий однострій, дуже сильно розкладався. Поліція, яку покликали на те місце, відразу ствердила, що це труп десятника. Ближчі оглядини виявили, що десятник згинув від удару баґнетом у плечі.

Тому, що військова поліція та військова жандармерія була безсильна й не могла собі з тою таємничою справою дати ради, покликали до Ню-Джерсі знаменитого американського детектива Еліса Паркера. Паркер відразу висунув здогад, що вбивство виконав котрийсь із вояків, товаришів убитого. Він почав переслухувати всіх вояків із тієї частини, в якій служив Кемп. Більшість вояків не могла собі ніяким чином пригадати, як вони провели день, у якім загинув десятник. Тільки десять вояків подало якесь алібі. Тих десятьох почав нюйорський детектив ще раз переслухувати. Один із них подав якнайдокладніше, де він того дня був і що робив.

— Це вбивник — заявив тоді детектив. — Доказом цього є прецизно обдумане алібі. Тільки людина згори приготована на те, що її будуть питати, може так докладно кожну подробицю критичного дня описати.

Вояка взяли в перехресний вогонь і він признався, що справді вбив десятника Кемпа, бо той винен йому був більшу суму грошей.

—o—

## Почтова марка причиною вбивства.

Серед англійських філятелістів велику сензацію викликало вбивство відомого збирача марок, багатого купця з Бірмінґену В. Й. Шіфтерберна. Як виявило слідство, нещасного збирача вбив його товариш, теж запалений філятеліст, який виконав це убивство, щоб захопити у свої руки якусь рідку марку. Після вбивства злочинець хотів сам наложити на себе руку, одначе в останній хвилині йому в тому перешкодили. Марку, яка спричинила цілу траґедію, убивник у приступі докорів совісти знищив.

—o—

## Найшвидша риба.

Відомий американський іхтіольоґ, професор Джон Гаркінс твердить, що найшвидшою рибою є лосось, який осягає скорість 40 км. на годину й може такою скорістю плисти кілька годин без утоми.

Рекорд швидкости серед солодководних риб має щупак. Одначе він не може видержати конкуренції з лососем, тому, що осягає скорість ледви 16 км. на годину й коли плаває в такім темпі, дуже скоро томиться.

## Кіт гіпнотизер.

Про людей, які себе взаємно не терплять, кажемо: „Вони живуть зі собою, як пес із котом". В Індіях ця приповідка дещо змодифікована. Там кажуть: „Не люблються, як кіт із вужем".

Справді, коти в Індіях є запеклими ворогами гадюк і навпаки, гадюки з якоюсь дивною ненавистю нападають на котів.

Недавно в Мадрасі (брит. Індії) один англієць почув із веранди якийсь дивний мявкіт кота та його нервове порскання. Коли англієць вийшов на ґанок, побачив, що кіт наїжився і стоїть непорушно встромивши очі в якусь одну точку на долівці. Запримітивши свого пана, кіт пронизливо замявкотів і втік.

Спершу англієць не міг зрозуміти, що так перелякало кота. Щойно по хвилині він побачив, що на долівці, не відріжняючися від неї барвою, лежить непорушно мала гадючка, одна з найнебезпечніших. Англієць побіг до кімнати по кріс, одначе коли вернувся, застав вужа наче спаралізованого, в такій самій позиції, як його залишив.

Тоді він приглянувся краще гадючці і ствердив, що вона спить. Імовірно кіт загіпнотизував гадюку.

—o—

## Чоловік, якому смакує мило.

Одною з найбільш оригінальних професій, що про них колинебудь довелося нам почути, займається Джон Гансер із Мільвоке у Злучених Державах.

Джон Гансер працює у фабриці мила і його праця полягає на тому, що він мусить вісім годин денно кушати найріжнорідніші роди мила, щоб ствердити, кілько в них міститься товщу. У цій своїй дивній і може не конче приємній професії набрав він такої вправи і такого досвіду, що його рішення є такі точні й совісні, що нічим не уступають навіть хемічним аналізам.

Недавно представник якогось американського часопису перевів із Гансером інтерв'ю. Гансер заявив, що кушання мила не робить йому ніяких труднощів і найменших прикрощів. Він привик до смаку мила до тієї міри, що навіть як і кілька днів не виконує своєї праці, напр. з причини недуги, то він відчуває недостачу мила.

Та на початках його карієри було зовсім інакше. Гансер мусів уживати багато сильної волі, щоб не покинути праці і кілька разів навіть занедужав. Одначе згодом його організм так привик до мила, що Гансер почувається тепер найздоровішою людиною у світі, хоч свою професію він виконує вже 32 роки.

## Гадюки у метро.

Двох французьких поліцистів немало здивувалися, коли на стації підземної залізнички у Каїші побачили якийсь мішок, що його імовірно покинули власники. Та сам мішок ще не був би їх здивував, як би не те, що він рухався.

Недалеко мішка вони побачили службовика-носія залізниці, який лежав на долівці без руху. Негайно переведено слідство, яке дало сензаційний вислід. Виявилося, що в мішку були дуже небезпечні гадюки, невідомо чиєї власности. Носій, який переносив мішок, не знав нічого, що переносить. Одна з гадюк укусила його й нещасний носій помер за кілька хвилин.

Дальше, енерґійно ведене слідство не дало ніяких успіхів.

## „Амок".

Минулого року ми вже писали на сторінці без політики про дивну недугу-божевілля, яка проявляється час-до-часу серед поодиноких мешканців Індії, або на маляйських островах. Для пригадки подаємо, що ця недуга проявляється якимсь непрослідженим ще досі божевіллям, мабуть під впливом жахливих тропікальних спек. Такий навіжений, якого, як кажуть тутешні, навістив „Амок", здібний у такому божевіллі вбивати людину за людиною. На „амок" є лиш одна рада: людину, що її навістив „амок" — убити.

Саме недавно один мешканець села в Пенджабі дістав напад „амоку" після сварки з жінкою і розрубав жінці сокирою голову. Відтак убив її батьків, дві сестри та вибіг на вулицю села, на якій убив ще 5 осіб. Заки навіженого вдалося вбити, він зарубав 11 осіб.

## ВЕСЕЛЕ

### ПРИКЛАДНА ВВІЧЛИВІСТЬ.

Члени секти „квакрів" незвичайно поширеної в Північній Америці зобовязуються під присягою вдержувати завжди душевну рівновагу і ніколи не проклинати. У звязку з такими зобовязаннями один квакер, який мав „у печінках" свого ворога та хотів йому дошкулити, не заламавши при тому присяги, промовив до нього такими словами.

— Мій коханий, знаєш добре, що ніколи не люблю бути ординарним і не вживаю образливих слів, бо цього забороняє мені гідність квакера. Одначе якби наш шановний шериф велів мені привести найбезличчнішого брехуна і найбільше вульґарну людину, яка є лиш в нашім містечку, то я зголосився би до тебе і сказав би: „Ходи мій дорогий друже, наш високоповажаний шериф хоче тебе бачити!"

## Також розвага.

Підчас світової війни великим успіхом користувалася у Франції т. зв. „система Д", яка спиралася на тому, щоб виявивши якнайбільше проворности й дотепу викрутитися з якнайгіршої ситуації.

Тепер в Анґлії великим успіхом користується нова гра, що спирається на такій самій системі Д.

Після обіду господар пропонує гостям, щоб вони покинули його дім точно в годині 10-й і вернулися не пізніше, як у годині 11.15. При тому він дає гостям такі завдання:

Роздобути і принести по змозі якнайшвидше 5 таких предметів: 1) листок лаврового дерева, 2) шолом поліциста, 3) пляшку содової води, 4) ковнірець пастора і 5) мертву [illegible]

Ясно, що спис предметів довільно змінюється залежно від фантазії орґанізатора гри.

Учасникам забороняють користуватися автом, або якимнебудь іншим механічним засобом комунікації, не вільно лазити до чужих [illegible] і будити собак... Виграє той, хто в умовлений час принесе найбільшу скількість умовлених предметів.

## Намальовані восьмилітні красуні.

В англійськім місті Вестгем трапилася перед кількома днями зовсім небудення крадіж.

Дві восьмилітні дівчинки Бетсі Герпер і Мод Лістер ходили разом до школи й до одної при тому кляси, очевидно вселюдної школи. Домів верталися вони обі теж разом одною дорогою і переходили при тому попри крамницю, в якій на виставі стояли порозкладані ріжні косметичні прилади та смаровила. Недавно скористали вони з цього, що власниця крамниці вийшла перед крамницю й заговорилася з листарем, ввійшли до крамниці та забрали з вистави кілька [illegible] шмінки до уст, [illegible] бок пудру, кілька коробок [illegible] до почорнювання брів [illegible] ка пляшок тушу [illegible] пляшку косметичного білила до лиць, [illegible] ніким не запримічені, вийшли [illegible] крамниці.

Може навіть ніхто був би й не запримітив тієї крадежі, якби не те, що обі малі [illegible] прийшли на другий день до школи [illegible] повимальовувані краденими шмінками [illegible] но при цій нагоді ціла справа виясни[лася]

# Чи нунцій Кортесі відвідає митрополита Діонісія.

**Варшава, 12. вересня.**

Рівночасно з римо-католицькою маніфестацією з нагоди ювилею латинського епископа Шельонжка в Луцьку відбулися імпозантні православні торжества в Почаєві, що про них інформуємо на іншому місці.

Після закінчення торжеств у Луцьку виїде з кардиналом Гльондом, папський нунцій Кортесі та ювилят еп. Шельонжек до кількох волинських місцевостей. У програмі їх подорожі є м. і. також Почаївська Лавра. Тому, що під цю пору в Почаєві перебуває митрополит Діонисій з цілим православним епископатом — на цілій Волині, тим більше у Варшаві, панує зацікавлення, чи високі латинські достойники візитуватимуть господаря Лаври — митрополита Діонісія та чи з другої сторони — православний епископат повітає офіційно латинських гостей.

З огляду на стан релігійних настроїв ця справа викликує всюди велике зацікавлення. З приводу луцьких торжеств слід відмітити поголоску, буцімто епископ ювилят Шельонжек неґативно поставився до проекту латинізації православного луцького собору, заявляючи, що він згодиться на неї лише за згодою архиепископа Олексія.

Гром.

# Великі торжества у Почаєві.

**(Власна кореспонденція.)**

В мин. суботу 10. ц. м. відбулись у Почаївській Лаврі великі православні торжества в день свята св. Преподобного Йова. На це свято прибуло до Почаєва **понад 50.000 народу** з усіх сторін Волині, Полісся та навіть Холмщини і Підляшшя. Вірні приходили до найбільшої волинської православної святині найчастіше у хресних ходах (процесіях), яких було понад 60. Звертав загальну увагу факт участи у святі велитенських мас молоді. Без перебільшення можна сказати, що молодь переважала на святі.

З самої Холмщини, не зважаючи на значні віддалі та інші перешкоди, прибула група, около з 600 осіб інтелігенції та сільської молоді.

Напередодні свята і в само свято відбулись урочисті богослуження, до яких стали всі православні архиереї на чолі з митрополитом Діонисієм в асисті численного духовенства. Прегарні змістом проповіді виголосили в оба дні по українськи о. митрат **Грушка** з Луцька та о. **Дмитро Величковський** зі Старого Почаєва.

В святі взяли неофіційну участь представники українських парляментарних репрезентацій з Галичини й Волині. Було багато гостей з Галичини і навіть польської інтелігенції з Варшави. Загальну увагу звертала участь офіційних делегатів духовенства румунської Церкви.

КТВ.

——оо——

# Гітлер погрожує.

**ВЕЛИКА ПРОМОВА КАНЦЛЄРА НА ЗАКРИТТІ НІРНБЕРСЬКОГО КОНГРЕСУ.**

**ОБЛУДА ДЕМОКРАТІЇ.**

В останньому дні нірнберського конґресу, і понеділок, виголосив Гітлер промову в дуже гострому тоні.

На початку виступив він проти демократії, закидаючи їй співпрацю з марксизмом та облуду. Демократи — мовляв — узурпують собі монополь на народовласти та представляють авторитарні держави, як кандидатури. Демократи вважають навіть большевицький державний устрій, дарма, що він сам зове себе диктатурою пролетаріяту. Зате інші держави, в яких за урядом стоїть 99 відсотків населення, називають ті «чесні» демократи диктатурами.

Ця сама облуди проявляється в колоніяльній політиці. З давен-давна т. зв. демократи найбрутальнішою силою підпорядкували собі чужі народи. **Але як Німеччина домагається звороту своїх кольоній, заявляють їй, що не можна віддавати бідних людей на жертву диктатури.** Самі ж демократи заводять порядок у колоніях при помочі бомб і літаків. **Та «демократичні» бомби, а не «брутальні» бомби, які уживали італійці в Абісинії.**

**«СКІНЧИТИ З БЕЗПРАВЯМ У СУДЕТАХ!»**

До таких демократій належить Чехословаччина, де є чимало гноблених народів, а між ними три і пів міліона судетських німців. **Не на те дав їх Бог, щоб віддати на знущання, не на те творив він сім міліонів чехів, щоб пробували вони три і пів міліонами німців і мучили їх.** Недолю судетських німців важко описати. Німеччина не може глядіти на те все байдуже.

**Безправству, на яке наражені судетські німці, мусить прийти кінець.**

Покликуючись на свою промову з 22. лютого ц. р., Гітлер підкреслив, що в теперішній хвилі не йшло йому про ніяку фразу, коли заявив, що Німеччина не може погодитися з пониженням німців у Чехословаччині. Німеччина зробила вже чимало жертв для европейського миру: вона зрезиґнувала з Альзації і Льотарінґії тому, **щоб не наражувати** европейського мира та закінчити відвічний спір з Францією.

**ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА І ПАЛЕСТИНА.**

**Гітлер не може допустити до того, щоб у серці Европи повстала друга Палестина. Бідні араби є безборонні й опущені, але судетські німці не є безборонні, ані опущені.**

Три і пів міліона людей, що належать до 80-міліонового народу, не може співати пісні, бо це не подобається чехам, або, їх бють до крови лиш за те, що вони мають білі панчохи, їх тероризують, коли при кожному прояві національного життя їх переслідують, як безборонну звірину. Те все може бути байдуже для шановних представників демократій, може бути навіть симпатичне, бо йде тут тільки про три і пів міліона німців. Та німцям не байдуже це все, **коли ці переслідувані люди не можуть самі найти права й помочі, вони дістануть і одно і друге з Німеччини.**

**ФОРТИФІКАЦІЇ НА ЗАХІДНЬОМУ КОРДОНІ.**

Дальше торкнувся Гітлер військових справ. Ще у травні наказав він скріпити сухопутню армію та летунство і розбудувати укріплення на заході. Від 28. травня будується там найбільші фортифікації, які колинебудь існували. **На німецьких західних фортифікаціях, які будуться від двох літ, працює 287.000 робітників, 84.000 членів у „службі праці", чимало курінів піонірів і дивізій піхоти.** Восени будуть ці укріплення готові, їхня оборонна сила є вже тепер запевнена.

**Ці фортифікації матимуть 70.000 панцирних і бетонових осередків опору. За цим фронтом зі сталі й бетону, широким до 15 кільометрів, стоїть німецький нарід під зброєю.**

**НІМЕЧЧИНА СТАНЕ В ОБОРОНІ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.**

Бенеш веде тактичну гру, виголошує промови, хоче організувати переговори на женевський лад, **виясновати ситуацію й процедуру** й на успокоєння робити дрібні уступки. Але пан Бенеш не буде давати судетським німцям ніяких презентів. Вони мають право **жадати**, щоб наладнати самостійно своє життя так само, як кожний інший нарід.

Німеччина не хоче гнобити чужих народів, але не дозволить, щоб гнобити три і пів міліона німців у Чехословаччині. Гітлерові було би прикро, якби з огляду на це погіршилися або взаємовідносини Німеччини з іншими европейськими державами, але вина не булаб по німецькому боці. Це справа чеського уряду вести переговори з покликаними представниками судетських німців і довести в той спосіб до порозуміння. Але справою Німеччини є дбати про те, щоб право не стало безправством; цеж іде про німецьких земляків.

**„Ми не булиб гідні імени німців, якби не були готові зайняти такого становища і понести такі, чи інші консеквенції."**

Німецька великодержава стара, подібно як італійська. Можна їх не любити, але неможливо знищити.

Промова тривала годину. Трансмітували її всі німецькі радіостанції та деякі закордонні.



# НОВИНКИ.

**— Вже появилися у розпродажі модерні батерійні радіоприймачі „Е-Комп".** Замовляйте через нашу крамницю „Е-Комп", Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

**— В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини у пятницю, 16. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах виголосить д-р **Роман Крупка** виклад п. н.: „Тиск крови" частина III. 1948

**— Зближається гостра зима.** З цієї нагоди повідомляємо, що нововідчинене молоде українське опалове підприємство поручає всій українській клієнтелі вугілля, кокс і дерево на найдогідніших умовинах. М-р Семен Штайн і Володимир Сидорак, вул. Жовківська ч. 38, (біля церкви о. Василіян). 1951 1—3

**— В Т-ві Молода Громада** в четвер 15. ц. м. в год. 7-ій вечором д-р О. Марітчак поділиться своїми враженнями з конгресу національностей у Стокгольмі. Вступ для членів і впроваджених гостей.

**— Прогульки до Крилоса відбуваються далі.** Хоч розкопи у Крилосі цього року вже закінчені, прогульки з цілого краю далі відвідують Крилос. Недавно відвідав Крилос двічі проф. Богдан Лепкий. Минулої неділі була прогулька зі Стрия під проводом директора О. С. К. у Стрию Кузева, прогулька Реміснича Бурси зі Львова під проводом п. Галібея, прогульки з Ходорівщини та Підгаєччини. Подаємо до відома відвідувачам Крилоса, що з днем 22. серпня ц. р. відкрито кіоск. „Р. Ш".

**— Виселюють з Косівщини.** На основі рішення повітового старости в Косові, маґістратський поліцай відставив 10. ц. м. вечором просвітянського працівника Б. Вонсула **автом** з Косова до Коломиї, до постійного місця замешкання. Як причину виселення рішення старости подає недостачу засобів прожитку. Рішення виконано негайно по його доручені.

**— Арештування у Пядиках.** Дня 5. ц. м. поліція арештувала в селі Пядиках к. Коломиї Миколу Мельничука і Миколу Гнатюка та відвезла їх у невідомому напрямі. Причина арештування невідома.

**— Новий міст над Серетом.** У Чорткові відбулося в неділю 11. ц. м. посвячення новозбудованого, сталевого мосту над Серетом, що є важним комунікаційним пунктом на шляху Тернопіль—Заліщики. Будову мосту почали в 1935 р. Міст коштував 250.000 зол.

**— Ширші дискусійні сходини в УТТ.** В днях 10. і 11. вересня відбулися в Українському Технічному Товаристві ширші дискусійні сходини з такими рефератами: 1) „Наші завдання у світлі суспільної енергетики" — реф. інж. Роман Білинський. 2) „До напрямних розбудови нашого промислу" реф. інж. Евген Врецьона. З уваги на дуже актуальні проблеми, вору-

☦

у перші роковини смерти
**о. Пралата Алексія Пясецького**
відбудеться 15. вересня 1938 р. в год. 7.30 зранку
**ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ**
в Капітульній Каплиці при церкві св. Юра у Львові.

шені в обох рефератах та на дискусію, яка по них розвинулася, подамо зміст згаданих рефератів у найближчому „Екон. Огляді“.

— **Повінь в Еспанії і на Мадярщині.** Зливні дощі в північній Еспанії спричинили повінь, що заподіяла великі шкоди. Автобус з прочанами, що вертався з Кавадонґи, упав з гори. В катастрофі згинуло 10 осіб, 30 було ранених. У Хіхон відбувся похорон трагічно померлих прочан. Недалеко Мієрес вискочив з рейок поїзд тому, що повінь підмила залізничий шлях. У катастрофі згинуло трьох подорожніх, а кільканацять було ранених. У хвилях потонуло трьох підстаршин, які брали участь у рятунковій акції. Число зірваних мостів ще не устійнене. — Від кількох днів виступає з берегів вода з Дунаю на Мадярщині і повінь прибирає щораз то більші розміри. У хвилях згинуло 14 осіб і багато домашніх тварин та птиці.

— **Трагедії залюблених.** У Броновичах під Краковом кинувся під поїзд 19-літній Адам Гноєк з нареченою і обоє згинули. Здогадуються, що причиною самогубства була нещаслива любов. — У селі Кушеляни на Виленщині 23-літній Трусевич і 19-літня Лукіянівна обвязалися шнуром і кинулися з гори в озеро, де потонули. Рибалки поспішили обоїм залюбленим з допомогою, але не могли вже їх вирятувати. Причиною цього самогубства була відмова батьків дівчини на її подружжя з Трусевичем.

— **Перестають посилати свої діти до польських шкіл.** Польська преса пише, що наплив жидівських дітей до нижчих кляс польських ґімназій замітно зменшився. Це явище пояснює преса нехіттю родичів-жидів посилати своїх дітей до польських шкіл. Одночасно польські часописи підкреслюють факт, що в самій Варшаві є 20 жидівських ґімназій.

— **Пожежа фільварку львівського судді.** Вночі 12. ц. м. повстала пожежа на фільварку у Хмелиськах, пов. Скалат, що є власністю судді окружного суду у Львові д-ра Льокера. Пожежа знищила господарські будинки і збіжжа вартости 200 тисяч зол. Причина пожежі покищо не устійнена

**ПРИГАДУЄМО ВП. Передплатникам, що наше конто П. К. О. ч. 143322 є замкнене, тому просимо складанки з тим числом знищити, а посилати передплату тільки на число ПКО 504.060.** 1—3

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 25.000 зол. на ч. 19382, 124778; 10.000 зол. на ч. 55698; 5.000 зол. на ч. 11607 13796 30050 83054 84047 86225 93124 107109 121799 141299 146430; 2.000 зол. на ч. 3704 27242 47420 46861 70898 79457 82558 83959 99293 105745 11268 131258 138532 138615 144557 143496; 1.000 зол. на . 87846 12738 17655 17086 24920 2600 32375 37757 58309 61669 63108 68613 83178 84231 98372 100890 102641 103454 104403 104999 117242 127507 138720 14183 147215 151120.

— **Сензаційне арештування вбивника Дзедзіцової.** Місяць тому, 14. серпня ц. р., невідомий грабіжник убив 71-літню Анну Дзедзіцову при вул. св. Йосафата ч. 11 у Львові й ограбив її помешкання забираючи біжутерію, обручку і мабуть гроші. Субльокатор Дзедзіцової, механік Новаковський зізнав, що перед убивством Дзедзіцової бачив в її помешканні якогось мужчину в попелятім убранні, похиленого над книжкою при столі. По довших розшуках поліція звернула підозріння на двох мужчин, до себе дуже подібних, у звязку з цим убивством тому, що головний свідок Новаковський пізнавав з фотографій обох підозрілих мужчин того, який був у Дзедзіцової напередодні вбивства. Одним з них був торговельний агент, без постійного місця замешкання, який їздив по Підкарпатті. Щодо другого поліція устійнила, що це помічник возьного VI. скарбового уряду у Львові, 25-літній М. Ціпура, який в останніх тижнях широко гуляв з дівчатами і від трьох тижнів перестав приходити до бюра. Поліція арештувала Ціпуру щойно в понеділок 12. ц. м. вполудне при будові Зелінського за Янівською рогачкою. Арештований признався до грабункового вбивства щойно тоді, коли поліція показала йому ніж, яким він убив Дзедзіцову. Признався теж до продажі свого попелятого убрання з плямами крови на пл. Краківській, яке вдалося поліції відобрати. По вбивстві Дзедзіцової і грабежі грошей пішов до фризієра, опісля до нареченої. Забрані перстені продав на пл. Сольських за 53 зол. Був теж на похороні Дзедзіцової, щоб довідатися, що люди говорять про її смерть. Далі виявилось, що Ціпура по вбивстві винаняв кімнату при вул. Норвіда ч. 10, за 40 зол., хоч у скарбовім уряді заробляв ледви 50 зол. Тоді весело забавлявся з багатьома дівчатами кажучи, що дістав спадщину 1.200 зол. Перед трьома тижнями покинув помешкання при вул. Норвіда ч. 10 тому, що до цієї камениці прийшов поліцай і довідувався про життя деяких осіб. Ціпура міркував, що поліція вже на його сліді і тому втік з нового помешкання та зміняв постійно аж до хвилини його арештування. У вівторок 13. ц. м. відбулася льокальна візія, в помешканні Дзедзіцової при вул. Йосафата ч. 11 з участю слідчого судді.

— **Горячкова праця в копальнях золота.** Німецька влада приступила до дуже інтенсивної експльоатації відомих копалень золота в австрійських таврійських Альпах. Тепер працює вже в копальнях 130 робітників. Перед прилученням Австрії до Німеччини англійці робили заходи у справі експльоатації цих копалень з огляду на їх видайність.

— **Навіть своячки Ворошилова не впускають до СССР.** В Естонії мешкає до нині одна з дуже близьких своячок совітського комісаря війни Ворошилова. Згадана своячка — пані Устер — є вже старшою і веде живу кореспонденцію з ком. Ворошиловом та його родиною в Москві. Тому що Устер живе у важких матеріяльних умовинах — кількома наворотами робила заходи у справі дозволу на виїзд до СССР, де ком. Ворошилов годився запевнити їй екзистенцію. Дотепер усі заходи своячки совітського комісаря війни не увінчалися успіхом.



# Дописи.

**КОЛОМИЯ.**

**Ювилейне свято „Просвіти“ в Коломиї,** відбулося в неділю 4. ц. м. заходом читальні „Просвіти“ ім. В. Шашкевича в порозумінні з Повітовим Громадянським Ювілейним Комітетом. В 10-ій год. відправив о. прелат Ол. Русин торжественну Службу Божу з діяконами, відповідну, щиру і глибоко змістову проповідь виголосив о. М. Кисіль, співав міщанський церковний хор. В год. 15.30 відбулася в салі Щадничої Каси святочна академія-концерт. Саля з галерією була виповнена по береги селянами навіть з дальших сіл (Березів, Космач), які на поклик Ювилейного Комітету радо поспішили до Коломиї, щоб зложити поклін Ювилятці „Просвіті“. По відспіванні „Просвітянського Гимну“ (В. Щурата-Ярославенка), що його виконав зовсім удатно мішаний хор молоді без диригента, якого вислухали присутні з повагою й гідністю, явилися на сцені представники громадянства Коломийщини (інтеліґенції, селян і міщан) та привітали устами радн. В. Кобринського делегатів Головного Виділу „Просвіти“ інж. М. Творидла й інсп. Гафтковича і вручили їм хліб-сіль і прегарно виконану арт. малярем п. Я. Лукавецьким грамоту-адресу коломийського громадянства Матері-„Просвіті“. Щире слово п. Лазаревича, селянина з Березова, про вірну відданість просвітян одному Проводові — Головному Виділові Матері-„Просвіті“, найшло потвердження у довготреваних оваційних оплесках усіх присутніх. Несподівано щире (з огляду на тутешню популярн[...] на просвітянській ділянці) привітання мало [...] представників Централі, що й виявилось з [...] інж. Творидла. На дальшу програму склалися [...] ний реферат проф. Дм. Николишина, сольоспів [...] Гумінілович і п. Л. Рейнаровича, декламації п. Л[...] віцької та п. Ю. Ґеника-Березовського, „Весняна [...] Бетовена, що її відіграли п. М. Витвицька (фор[...]) і п. Б. Задорожний (скрипка) та продукції [...] хору молоді під управою п. Антона Михалевського [...] лика кількість учасників приневолила Коміте[т] [...] ти цілий концерт того самого дня в год. 20-ій з [...] личкими змінами у програмі. Мусимо підкрес[лити] [...] свято було підготоване дбайливо, хоч і в коротк[ому] [...] сі. Декляматійні й вокально-музичні точки ст[...] високому мистецькому рівні. Сопраністка Роза Г[...] вич, позбувшись у першій пісні „Місяцю-князю“ [...] ка-Лисенка, легкої треми, у другій — „Минули [...] лодії“ Шевченка-Нижанковського — виявила [...] кість і ніжність свого дзвінкого голосу. П. Рей[наревич] відспівав Шевченка-Лисенка „Минають дні“ т[а] [...] чого ти почорніло“ та Франка-Лисенка „Безм[...]“. Його дзвінкий барітон, добра дикція й [...] наміка кажуть покладати на цього молодого [...] ликі надії. Правдиву і дуже милу несподіванку [...] слухачам відома артистка Леся Кривіцька. Її [...] мельодеклямації Лівицької-Холодної „Прозо[...]“ і „Весняним птахом заспівай“ (зі збірки „Сім [...]“) добірній музиці Кудрика, як і декламація Оле[...] „[...]родження країни“ — це були дійсно перлини [...] мистецтва. П. Ю. Ґеник-Березовський просто [...] серця слухачів зразковими рецитаціями Франка „[...] мементо“, Л. Українки „Контра спем сперо“ (ор[...] зінтерпретоване); а Шевченка „43-та псалма“ [...] зробила на всіх таке сильне враження, що на [...] концерті — поліція заборонила її декламувати [...] татор був приневолений заступити її (на прох[...] стей) „Довбушем“ Федьковича. Дуже добре [...] вався молодий хор, що у двох точках відсп[івав] [...] пісень, з того дві (може за мало трохи) пісні [...] на ювилей „Просвіти“. Зіспіваність, добра [...] дбайлива дикція поставлять його при дальшій [...] праці на перше місце. Концерти закінчено жив[...] зом, що символізував похід „Просвіти“, після [...] відспівано національний гимн. Акомпаніямент [...] них руках п. М. Витвицької з винятком до бар[...] соля, що його виконала п. Я. Мельниківна. По [...] академії селяни розходилися з очевидним [...] і висловлювали подяку впорядчикам свята (на [...] лом д-ра Станкевича) за те, що показали їм [...] но виглядати свято „Просвіти“. На вечірн[...] замість привітання виголосив інж. М. Творид[ло] [...] від Гол. Виділу „Просвіти“. Публики місцевої [...] що менше. Не прибули „урядові просвітяни“ [...] місцевої Філії „Просвіти“ (мабуть тому, що [...] ло би стрічатися з представниками Матері-„Пр[освіти]“ [...] теперішньому Виділові Філії, якого „вибір“ [...] вих „зборах“ Головний Виділ унєважнив [...] зом із тими „зборами“), не явилися і їхні [...] щирі або збаламучені симпатики. А шкода. Було [...] неодного з них переконалоб, що селянські [...] жать дисципліною у громадському житті і [...] гарно впорядковану культурну маніфестацію [...] її приймають. А недільна маніфестація і [...] під мистецьким оглядом стояла таки високо.

**Перші повітові обжинки Філії Т-ва „Сі[льський] Господар“.** Дня 4. IX. ц. р. влаштувала [...] „Сільський Господар“ в Яворові свої [...] раз обжинки. Якось так складалося, що [...] за все якісь перепони, то непогода, то [...] незалежні причини. І в цьому році не [...] через дощі на передодні обжинків. [...] далося 4 частини: І. Торжественну Службу [...] ливаному парохіяльному храмі Яворова [...] лебрав Матвій Мокрівський. II. Після [...] учасники уставилися в похід: оркестра [...]

[illegible] молоді з повіту, представники установ, серед них делегат Централі „Сільського Господаря" та гості з Холмщини, що привезли дітей до рідної школи, всі кружки і їх члени — господарі, господині, дівчата і хлопці, між ними найчисленніше з Вільшаниці, а кожний кружок віз щось з господарського знаряддя, а модерний плуг, борону, сівалку, культиватор, молотилку та вироби домашнього промислу на гарно прибраних зеленню возах з косарями, женцями та з відповідними написами. Всі у своєрідних, оливних святочних народніх одягах. Понад 2.000 осіб було в поході і не багато менше з боку. Під лісом, на вигоні за селом, перед гарно прибраною національними праповами і зеленню трибуною уставились побіч себе члени поодиноких кружків. На переді хліборобський вишкіл молоді та гості. Тут відбулася III. частина програми — академія. Її відкрив невтомний довголітній голова філії „С. Г." в Яворові, о. Евген Ломницький, парох Вільшаниці. Женці з серпами в народніх одягах з Бунева, співаючи обжинкові пісні принесли вінок та склали обжинкові бажання „Сільському Господареві" на руки голови філії, як господаря в повіті, і делегата Централі п. інж. І. Лапчука, який подякував женцям за вінок, а опісля передав привіт від Централі „Сільського Господаря", підкреслив значіння обжинків, як праданьої народньої традиції, що є підставою високої праста[?] культури нашого народу та ролю „Сільського Господаря", як доброго господаря, що дбає і стоїть на сторожі добра інтересів села. Відтак хор з Бунева відспівав обжинкову пісню, після нього збірні деклямації дітей і хліборобського вишколу молоді і молитва хору з Бунева. На закінчення академії орхестра відіграла національний гимн. Як остання, IV. точка програми була — народня забава.

### КАЛУЩИНА.

**Величаве свято „Просвіти" і посвячення читальняно-кооперативного дому в Станьковій.** В неділю, 28. серпня с. р. відбулося у Станьковій свято з нагоди 70-ліття Головного Т-ва „Просвіта" у Львові та 40-ліття читальні „Просвіти" в Станьковій, получене з посвяченням дому читальні спільного з кооперативою „Воскресіння". В першій частині цього вповні вдатного свята, собто у Службі Божій, панахиді по членах місцевої читальні й посвяченні дому взяли участь о. дек. [illegible] з Войнилова, о. В. Дудикевич зі Станькової, [illegible] з Сівки Войнилівської, о. В. Скоробогатий зі Заваду, о. Терлецкий з Неговець, о. Лучаковський зі Збора. Опісля перед фронтоном посвяченого дому, удекорованого прегарно, відбувалася святочна академія при участи численних гостей, що прибули на це свято з цілої близької і дальшої околиці. Опісля відбулося [illegible] привітів для делегатів і гумів, а з черги народній фестин на площі під лісом. Вечором у гарній, простірній салі нового дому відбулася товариська забава. Це свято підготоване і виведене старанно, зробило на учасників дуже гарне враження, а посвячений дім, де вміщені читальня „Просвіти" і кооператива, приміщує всі інші товариства села, може бути справді окрасою цілого села і вразком добре розпляннованого „Народнього Дому" для цілої околиці.

**Нові нафтові джерела в калуському повіті.** На терені громади Слобода Небилівська довертілася приватна англійська фірма в глибині коло 650 м. до сильних джерел нафтової роси, яке приносить від півтора до 2 цистерн нафти на добу. Тому ряд поважних нафтових фірм поважно зацікавилися цими джерелами і ровами з власниками цих піль, українськими селянами. Вказує у справі винайму права добування роси, при чому платять за це по 1.000—1.500 зол. від морга. Перед цим платили за те саме поле від 100 до 150 зол. Тепер у сусідньому Небилові добувають вже майже рік нафту в незглибоких шибах.

### КАМІНЕЧЧИНА.

**Несподівана заборона свята обжинок у Гумниськах.** У неділю 4. п. м. мало відбутися в Гумниськах, пов. Кам'янка Струмилова, районове свято обжинків. У святі мали взяти участь довколичні села і делегати „Сільського Господаря" зі Львова та філії „С. Г." в Буську. Виділ кружка „С. Г." намітив велику й багату програму, до якої приготовлялася місцева молодь уже від кількох місяців. З подивом і приємно було глядіти, як свідома молодь Гумниськ по цілоденній тяжкій праці (жнива, косовиця) ще находила час та охоту на проби, що тягнулися нераз до пізної ночі. Коли вже все було приготоване, прийшла несподівано заборона зі староства того змісту, що не можна уладжувати свята, лише фестин, без походу, складання вінків і т. д. Словом, обмежено програму до звичайних вечерниць. На вечерниці виділ „С. Г." дозволу не просив і тому свято, що коштувало стільки праці і видатків, не відбулося.

**Дитячий попис.** Щасливішим від „Сільського Господаря" був кружок „Р. Ш." в Гумниськах, що заходом провідниці садка п. Ліди Костюк уладив 4. п. м. дитячий попис, що пройшов з повним моральним і матеріяльним успіхом. Всі точки програми присутні голосно оплескували. Добра постава дітей, гра і гумор та свобода, з якою дітвора виконувала свої точки, вказували на те, що провідниця вложила багато праці. Тому слова подяки, що їх в імени батьків склав о. парох Матвійко, прощаючи провідницю, були щирі і вповні заслужені. По пописі відбулася в читальні гостина для дітей, батьків і гостей. Приємно було бачити, як місцева інтелігенція зі селянами засіли до спільної трапези з нашими найменшими. Тісна співпраця душпастиря й учителя над нашою дітворою дала гарний успіх. Несвідоме колись село Гумниська завдяки праці місцевої інтелігенції пробудилося і живе повним життям.

**Гість.**

## З судової салі.

### КОНФІСКАТА ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА ПЕРЕД СУДОМ.

Перед трибуналом окружного суду у Львові під проводом о. с. д-ра Льокера відбулася у вівторок 13. ц. м. розправа у справі відомої конфіскати „Діла" за пастирський лист Митрополита Шептицького у звязку з подіями на Холмщині та Підляшші. Трибунал не допустив доказів зі свідків: Митрополита Православної Церкви Дениса, пос. д-ра Ст. Барана та книжки з його інтерпеляціями у справі знищення і спалення 114 церков на Холмщині та Поліссі.

По довшій нараді трибунал затвердив конфіскату „Діла".

Відповідального редактора „Діла" заступав **адв. д-р О. Суховерський**, справу конфіскати піддтримував прок. **Косінський**.

## Спорт.

### ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ К. Л. К.

В днях 17. і 18. п. м. відбудуться на площі Сокола-Батька" легкоатлетичні змагання Карпатського Лещетарського Клюбу з такою програмою:

**Мужчини:** а) Біги: 100 м., 200 м., 400 м., 1500 м., 5000 м. та гінці 4×100 м. та олімпійські; б) скоки: удовжінь, увисочінь, із жердкою та трискок; в) мети: диском, ратищем та стусан кулею.

**Жінки:** а) Біги: 60 м., 100 м. і 200 м., гінці 4×60 м. і 4×100 м.; б) скоки: удовжінь, з розбігом, увисочінь і вдовжінь із місця; в) мети: диском, ратищем і стусан кулею.

В цих змаганнях візьмуть участь усі найкращі змагунки та змагуни К. Л. К. зі Львова та з краю, щоби провірити свої сили перед змаганням з репрезентацією Сокола, що відбудуться в неділю 25. п. м. Склад репрезентації К. Л. К. на цей легкоатлетичний двомечт устійнять по змаганнях у дні 17. і 18. п. м., тому теж треба сподіватися завзятої боротьби за місця в репрезентації.

Усі філії К. Л. К. подбають про те, щоби їх найкращі змагунки і змагуни станули до цих змагань. Зголошення слати найдальше до 16. п. м. на адресу: **інж. Орест Клюфас**, Львів, вул. Потоцького 58 а. Пізніших зголошень — на старті, не приймуть. При зголошенні просимо подати чи змагунові (ці) потрібне удержання і нічліг.

**Б. Назар** (прес. реф.)

### ЩЕ ПРО СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

**Спростування друкарських помилок.**

В попередньому числі „Діла" подано помилково у звіті із легко-атлетичних змагань: **40 м.**: має бути **400** м. — **Диск:** Семенюк Василь С-Б метнув **38,36 м.**, Семків С-Б **35,78** поза конкурсом **37,07 м.** У скоці височінь Козачок і Варцаба (оба зі С-Б) скочили **1,57 м.** і мають третє місце. **Жердка:** 1) Глова Василь (С. П) скочив **3,13 м.**

### ЯК СКАЛА (СТРИЯ) ПРОЩАЛА Б-КЛЯСУ.

СКОЛЕ. **Скала — Ґреллів 9:2 (6:1).** Щоб не платити сколівській дружині коштів за визначені на минулу неділю змагання за мистецтво Б-кляси, Скала виїхала до Сколього на товариську стрічу, яка була одночасно прощанням Б-кляси. Прощання „вийшло" гідне, бо стрийська дружина стрілила невдалому суперникові 9 воріт.

До цих змагань Скала виступила в такому складі: Пітула, Деренко, Саллап; Матульський, Єлиїв, Котурбач; Малецький II, Новак, Заплатинський, Павлічко, Гороховянка.

Найкраще заграв у Скалі напад, яким кермував Заплатинський, стрілець 6 воріт. Той змагун тепер на вершку своєї форми і якщо позбудеться зовсім егоїзму та поганої примхи приставати на грищі заложивши руки за спину, буде одним із найкращих змагунів та принесе ще чималу користь свому клюбові. Помічна лінія та залога теж виявили добру форму й можна сподіватися, що у змаганнях за мистецтво А-кляси Скала не принесе сорому своїм симпатикам.

Перші ворота здобув Ґреллів з вини запасного воротаря Пітули. Та вже хвилину пізніше Заплатинський започаткував серію воріт, яка дійшла до 6. У другій половині Скала здобула ще троє воріт. Ґреллів одні знову з вини Пітули. Після змагань симпатики, які знову (як і на весну) прийшли численно на змагання прощали Скалу бурхливими оплесками.

Суддював добре п. Кнап.

### „СОКІЛ" МШАНА — „ОРЛИ" ПОВІТНО 8:1.

МШАНА. В неділю 4. IX. відбулися товариські змагання з копаному мячі між місцевим Соколом і Орлами з Повітна, що їх Соколи виграли у досить високому відношенні. Рівень змагань примітивний.

### РУСЬ ЗНОВУ ПРОГРАЛА

УЖГОРОД. **ЧСК (Кошиці) — Русь 4:3 (2:1).** Другі дивізійні змагання знову покінчилися програною Руси. Перемогу завдячують гості знаменитому воротареві. Ворота для Руси здобули: Філяк, Чанчінов і Мозер.

Інші вислідки дивізії були такі: Нова Весь — Славія (Пряшів) 4:3 (2:2), МШЕ Мукачів — ЧСК Ужгород 6:1 (4:0), КАЦ (Кошиці) — БФТЦ (Берегів) 5:1 (3:0).

### НАКОЛЕСНИКИ УКРАЇНЦІ НА СТАРТ

До недільного наколесницького бігу Львів—Пісочна—Львів (90 км.) за чашу Діла й до бігу Львів—Миколаїв—Львів за чашу О. Стефановича повинно зголоситися якнайбільше наших наколесників.

Зголошення приймає організатор бігу СТ Україна Сапіги 49, І кожного дня від год. 7—9 вечором. Старт до обох бігів відбудеться в неділю 18. п. м біля рогатки Чорних у год. 8. рано.

## ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

**Середа, 14. вересня 1938.**

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орхестра, 8.00 Для шкіл, 8.10 Перше снідання при музиці з пл., 11.00 Авд. для шкіл: „Червоні яблочка", 11.25 Мо-цярт: Кларнетовий квінтет а-дур, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 От. Монюшко з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Соловейко в курнику" вес. опов. і пл. вибрані дітьми, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Вальси, інтермеца, серенади у вик. сальон. музики, 16.45 Підводні човни у війні та на морі, 17.10 Музика давніх мистців, камер. концерт, 17.40 Фелиція Боберська, виховниця та патріотка, 17.55, 21.45 Спорт. вістки, 18.00 Город у Ланцуті, 18.10 Скрипк. рециталь, 18.45 Фрагм. із пов. Й. Коженьовського „Кольокації", 19.00 Пісні у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Літня ніч у Неаполі", розр. концерт у вик. сальон. орх. та солістів, у перерві Весела чверть години, 20.45 Веч. денник, 21.00 Як повинно виглядати торговельне волокно льону та конопель, 21.10 Шопенівський концерт, 22.00 Трансм. з Берліна: Симф. концерт, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки.

**Четвер, 15. вересня 1938.**

6.15 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 11.00 Монюшко дітям — музичний поранок для вселюдних шкіл, 11.25 Фінська музика з пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Бетовен: Скрипковий концерт д-дур оп. 1., із пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Дорогами та стежками, гутірка для старших дітей, 15.30 „Чорний Матвій" В. Ловінського, фрагм., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Музика з пл., 16.15 Авд. для ліпеїв: Відкіля і як черпаємо знання про сусп. діяльність, 16.35 Фльотов: Увертура до оп. „Марта", пл., 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Форт. рециталь, 17.40 „Комедія помилок" новеля Сєнкевича, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Пісні у вик. хору, 18.30 Театр Уяви: „Дібралися в зірні маку" фарса Пателена (Франція), 19.10 Віол. рециталь у супр. форт., 19.30, 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 „Із життям, попове!" розр. концерт у вик. орх. та солістів; у перерві „Лекція танку" скеч, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуальність, 21.10 Концерт орх., 21.50, 22.00 Спорт, 22.06 „Гостинниця під Левом" словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки.

**Пятниця, 16. вересня 1938.**

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим; оповідання М. Коноплівської, песеньки, воєлійки, мельодії, 11.00 Для шкіл: „Той, що відважився бути мудрий", авд. для дітей, 11.30 Фрагм. з опер Бізета, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Нар. танки, з пл., 14.15 Популярна музика з пл. 15.10 Програма на завтра, 15.15 Казки для дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт орх. мандолінистів, 16.45 У країні дикого коника, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Плити з поясненнями: „Озеро" у вик. паризьк. симф. орх., пл., 17.45 Моди, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Хемія та загадка життя, 18.10 „Чорний експрес" словно-муз. авд., бас у супр. форт., 18.45 Літер. новини, 19.00 Камер. концерт, скр., альтівка, віол., форт., 19.25, 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 „Спомини з мандрів", розр. концерт сільська орх., хор ремесників, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Читання сонетів А. Рабінського, 21.10 Легка музика у вик. орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Концерт бажань, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (малає Варшава II.).

## ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

**Середа, 14. вересня 1938.**

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 „Кабарет дер Комікер", 20.30, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Народні пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Сольо на арфі, 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00 Вечір опер: „Джамеля" оп. Бізета, „ч. 66." ком. оп. Офенбаха, 22.10 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 14.10 Розр. музика, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 21.00 Симф. концерт, 22.30, 23.00 „Музика з Відня розр. концерт із участю сол., ГАМБУРҐ 20.15, 21.00 „Уліс" ком. оп. Брандт-Буіса, КЕНІҐСБЕРҐ 20.10, 21.00 „Чарівна Венус" оп. Кіппа, КОШИЦІ 7.35 18.45 Вістки, 18.00 культурне життя столиці; Як оспівує підкарпатський нарід Масарика, Церковні пісні, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00, 22.40 Камер. і танк. музика, ПРАГА 20.45, 21.00 „Азраель" симфонія Сука, 22.35 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.32 Вок. концерт, 19.00 Скрипка, 20.30, 21.00 Концерт союзу парл. журналістів, РИМ 17.15 Форт., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 19.30, 20.00, 21.00 „Ріґолетто" оп. Вердія.

**Четвер, 15. вересня 1938.**

БЕРЛІН 17.00 Концерт солістів (барит., альтівка, форт.), 19.00 Після дня праці, розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Скандинавська музика, 21.00 Оперетк. мельодії, 18.05, 21.00 Нар. пісні, 20.00 Рос. романси, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.00 Губаєві твори, 18.40 Форт., 21.20, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 15.05 Вес. авд., 15.30 Солісти, 18.20, 19.00 Розр. муз., 21.00 Гумор і песеньки, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30, 21.00, 22.00 „Леґенда про Кітеж" оп. Рімського-Корсакова, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.15 Культурний огляд, „Ужок" відчит, Оборона проти повітряних нападів, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт із участю солістів, ПРАҐА 11.20 Сальон. квартет, 17.40 Спів, 18.20 Орх., 20.15 Скрипк. концерт Двожака, РАДІО Парі 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Гимни опісля „Фальстаф" оп. Вердія, СОФІЯ 18.00 Концерт військової орх., 19.00 Легка музика, 20.00 Спів.

**Пятниця, 16. вересня 1938.**

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Нім. пісні у вик. сол., 19.00 Увертура та вальси, 21.10 Нова розр. музика, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, 18.45 Скрипка, БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт, 17.30 Віол., 19.40, 20.00 Циг. музика, 21.00 Фінський вечір, орх., сол., ВІДЕНЬ 15.30 Сценки, 16.00, 17.10 Концерт симф. орх., 18.45, 19.00 Моцартові твори у вик. сол. і смичк. квартету, 20.10, 21.00 „Весела вдова" оп. Леґара, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 М. Щербей „Вартовий" оповідання, Концерт орх., МІЛЯНО 17.15 Сопран, форт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Стеєтерельо" оп. Кучіни, ПРАГА 18.20 Легка музика, 20.00, 21.00 „Св. Людмила" орат. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Скрипка, 18.32 Для жінок, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви „Ля Сіт де Воа" драма Декава, РИМ 17.15 Танк. муз., 21.00 Розр. програма, 22.10 Орг. музика, 23.15 Танк. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.30 Сонати у вик. сол., 19.50, 20.00, 21.00, 22.00 „Травіята" оп. Вердія, ШТУТҐАРТ 20.10, 21.00, 22.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

## БІРЖА.

Львів, 13 вересня 1938

**Гроші.**

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·92 89·50 Доляри американські 5.31·50, 5·28·50 Доляри канад. 5·30·50—5.28·00. Фльорени гол. 288·34—285·70, Франки фр. 14·44—14·30, Франки швайцарські 120·70—119·65 Фунти анґл. 25·70—25·49, Ґульдени данц. 100·05—99·75, Корони ч. 14·30—13·80 Корони дан. 114·70—113·60 Кор. норв. 129·08—127·75 Корони шв. 132·64—131.30 Ліри італ. 21·65—21·00, Марки фінлян. 11·35—11·20, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·20—25·00, Марки нім. срібні 89·00 — 86·00

**Акції.**

Банк Польський 124·50 Цукор. 37·70 Вугодь 35·63, Ліліпоп 81·50, Моджеїв 17·25, Островець 64·00, Стараховичі, 44·50 Габербуш 57·25

**Папери**

4% пів проц. внутр. 67·00, 66.38 3% інв. 1 ем. ненот серія 94·00 3 поз. інв. 2 ем. 85·75 серія 95·00 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·00 4 консол. 66·30

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. вересня 1938.

1 кг. масла десер. сльон. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·70 зол.
молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·75

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.





**На Український Шпиталь** зложив п. Карпінський Олександер, урядовець Зем. Банку Гіпот. у Львові, квоту зол. 50.— як неприйнятий гонорар Вп. проф. д-ром М. Паньчишином. 1954

### РІЖНІ



### НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

**УПРАВИТЕЛЬКИ** доброї кравчині, до самостійного ведення дамської кравецької робітні шукає Кооп. „ТРУД" у Дрогобичі. Зголошення надсилати до дня 25. вересня 1938 р. на руки ВП. Мелянії Вітвицької в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 1. 1948 2-3

### НАУКА



### МЕШКАННЯ

**КІМНАТА** умебльована або кімната без меблів сонячні, вул. Абрагамовичів 6, бічна Каденької до винайму. 1956 1-1

**ДО ВИНАЙМУ** кімната, удержання, фортепіян, Вопюрвова, Шептицьких 14, 1. 1928 3-3

**2 СОНЯШНІ** кімнати, кухня, повний комфорт, новий дім до винайму, Геніяга 9. 1958 1-1

### КУПНО — ПРОДАЖ



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок